

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КРИВОРІЗЬКИ
ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Психолого-педагогічний факультет
Кафедра загальної та вікової психології**

«Допущено до захисту»

Реєстраційний № _____

Завідувач кафедри

_____ Токарева Н. М.

«_____» _____ 2025 р.

«_____» _____ 2025 р.

**СПЕЦИФІКА МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ СУЧАСНИХ СТУДЕНТІВ В
УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота студентки групи ПП-21

ступінь вищої освіти бакалавр

спеціальності 053 Психологія

Мандригель Анжели Олександрівни

Керівник Гапочка Я. О.

асистент кафедри загальної та вікової психології

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

Кривий Ріг – 2025

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Мандригель Анжела Олександрівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавав(ла) і не одержував(ла) недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело. Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомлений(а). Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ.....	7
1.1. Аналіз проблеми мотивації в науковій літературі.....	7
1.2. Особливості навчальної мотивації юнацтва в умовах дистанційної освіти.....	12
1.3. Психологічні аспекти впливу дистанційного навчання на мотиваційну сферу студентів.....	20
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ.....	30
2.1. Опис процедури емпіричного дослідження.....	30
2.2. Аналіз результатів дослідження.....	37
2.3. Методичні рекомендації для підтримки мотивації студентів в умовах дистанційної освіти.....	43
Висновки до розділу 2.....	53
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	58
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Актуальність дослідження обумовлена значними змінами в освітньому процесі, що відбулися за останні роки, зокрема через впровадження дистанційних технологій навчання. Пандемія COVID-19 стала першим значним поштовхом до масового переходу на дистанційні форми освіти, але подальші кризи, зокрема повномасштабна війна в Україні, ще більше загострили необхідність розвитку та вдосконалення дистанційної освіти. В умовах воєнних дій доступ до традиційних форм навчання стає обмеженим через небезпеку для життя, вимушене переселення студентів, руйнування навчальних закладів та інші чинники. Це створює нові виклики для організації освітнього процесу, зокрема, потребу в адаптації до дистанційної форми навчання в умовах стресу та нестабільності. Крім того, особливого значення набуває питання підтримки мотивації студентів, адже в умовах постійної загрози, емоційного виснаження та порушення звичного ритму життя їм стає важче зберігати навчальну дисципліну, концентрацію та зацікавленість у процесі здобуття знань. Саме тому дослідження особливостей мотивації студентів в умовах дистанційної освіти є надзвичайно важливим для розробки ефективних освітніх стратегій, які допоможуть підтримати успішність навчання в складних і нестабільних умовах.

Теоретико-методологічну основу дослідження складають роботи вітчизняних та зарубіжних авторів, які досліджували проблему мотивації в умовах дистанційного навчання. Дану проблему науковці розкривають з різних позицій та наукових підходів. Зокрема, з позиції доцільності та перспектив розвитку дистанційної освіти (О. Зінченко [17], Н. Кучеренко [23] та ін.); у форматі моделювання нових освітніх технологій та підходів (П. Сікорський [33], Н. Красильніков [34] та ін.). Окремо мотиваційний компонент у

дослідженнях теми дистанційної освіти можна знайти у роботах сучасних українських дослідників, таких як І. Головської [7], О. Данилова [11], З.

Ржевська-Штефан [32] та ін.

Мета дослідження полягає у вивченні специфіки мотиваційної сфери сучасних студентів в умовах дистанційної освіти, зокрема виявленні чинників, що впливають на мотивацію до навчання в дистанційному форматі, та визначенні шляхів підвищення ефективності навчальної мотивації.

У відповідності до мети було визначено такі завдання дослідження:

1. Дослідити мотиваційну сферу студентів і вплив дистанційного навчання на її розвиток.
2. Виявити основні чинники, які впливають на мотивацію студентів в умовах дистанційної освіти, зокрема соціальні, психологічні та технологічні.
3. Провести емпіричне дослідження мотиваційних бар'єрів, з якими зустрічаються студенти під час дистанційного навчання.
4. Проаналізувати та описати результати емпіричного дослідження.
5. Розробити практичні рекомендації щодо підвищення мотивації студентів у процесі дистанційного навчання.

Об'єкт дослідження – мотиваційна сфера студентів у процесі навчання.

Предмет дослідження – специфіка мотиваційної сфери сучасних студентів в умовах дистанційної освіти, зокрема вплив соціальних, психологічних та технологічних чинників на рівень їхньої навчальної мотивації.

Експериментальною базою для проведення емпіричного дослідження стали два заклади освіти м. Кривий Ріг (Криворізький державний педагогічний університет і КЗ «Криворізький фаховий медичний коледж»).

З метою досягнення поставленої мети було використано комплекс взаємодоповнювальних методів дослідження. **Теоретичний блок** включав

аналіз і узагальнення сучасних науково-теоретичних джерел, що дозволило сформулювати концептуальну основу дослідження. **Емпіричний етап** передбачав застосування методів бесіди та тестування із використанням валідних психодіагностичних методик: 1) Методика «Діагностика мотивації до уникнення невдач» (Т. Елерс) [21]; 2) Методика «Вивчення мотивів навчальної діяльності студентів» А.А. Реана, В.А. Якуніна [31]; 3) Авторська анкета «Фактори дистанційного навчання» (Додаток А). **Статистична обробка результатів** охоплювала розрахунок індивідуальних та групових показників згідно з ключами методик, визначення середніх арифметичних значень і відсоткових розподілів.

Практична значущість одержаних результатів полягає в тому, що розроблені в ході дослідження рекомендації можуть бути використані для підвищення ефективності освітнього процесу в умовах дистанційної освіти. Результати дослідження допоможуть освітнім закладам, викладачам та студентам краще розуміти мотиваційні потреби і бар'єри, з якими стикаються студенти під час дистанційного навчання.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

1.1. Аналіз проблеми мотивації в науковій літературі

Проблематика мотивації студентів до дистанційного навчання активно досліджується й обговорюється в науковому середовищі як в Україні, так і за кордоном. У наукових публікаціях автори аналізують специфіку використання дистанційних технологій в освітньому процесі, окреслюючи як їхні переваги, так і недоліки. Зокрема, досліджується вплив технічних можливостей інтернету на навчальну мотивацію, що часто виявляються обмеженими як у кількісному, так і в якісному аспектах [33].

Проблема мотивації студентів до навчання в умовах традиційної та дистанційної моделі навчання привертає увагу багатьох сучасних науковців, які розглядають цю проблему з різних позицій на наукових підходів. Зокрема, С. Зайцев і Г. Нікітіна зазначають, що дистанційне навчання є більш ефективним для здобувачів гуманітарного профілю, тоді як для студентів технічних спеціальностей воно виявляється менш результативним. На основі проведеного аналізу автори доходять висновку, що дистанційна форма навчання не є повноцінною альтернативою традиційній для здобуття вищої освіти в окремих галузях знань, і доцільніше застосовувати її у форматі підвищення кваліфікації осіб, які вже мають базову професійну підготовку та внутрішню мотивацію до поглиблення знань [4].

Сучасні дослідження у сфері психології та педагогіки акцентують увагу на важливості формування навчальної мотивації студентів як одного з ключових чинників досягнення високих результатів у навчанні. У цьому контексті обрана тема набуває особливої актуальності для науковопедагогічної спільноти, адже рівень мотивації здобувачів освіти безпосередньо впливає на

ефективність і якість освітнього процесу, зокрема, в умовах дистанційного формату навчання [34].

Більшість сучасних науковців сходяться на тому, що мотивацію можна трактувати як сукупність внутрішніх і зовнішніх чинників, що зумовлюють активність особистості. До таких чинників належать потреби, мотиви, стимули та ситуативні обставини, які впливають на поведінку людини. Мотиваційна сфера діяльності виконує низку важливих функцій: спонукальну – активізує людину до дії; спрямовальну – визначає зміст і орієнтацію цілей; регулятивну – впорядковує поведінку відповідно до ціннісних орієнтацій та актуалізованих мотивів [20].

У роботах П. Сікорського підкреслюється, що мотивація в освітньому процесі виступає визначальним фактором, що активізує пізнавальну діяльність студентів як під час лекцій, так і в рамках семінарських та практичних занять. Сформовану навчальну мотивацію можна підтримувати і підвищувати різними засобами – через впровадження цілісної, продуманої навчальної технології, використання окремих її елементів (зокрема, ефективної системи оцінювання), добір актуального й значущого навчального контенту, а також застосування спеціальних методів, прийомів і форм організації навчальної діяльності [33].

Серед зарубіжних теорій мотивації широко відомими є концепції, запропоновані А. Маслоу, Ф. Герцбергом та іншими дослідниками. Так, А. Маслоу розглядав мотиваційні потреби людини як такі, що формують певну ієрархічну структуру. На основі його теорії найнижчий рівень займають фізіологічні потреби, далі йдуть потреби в безпеці, за якими слідують соціальні прагнення – потреба в спілкуванні, дружбі, любові та повазі. Найвищим рівнем потреб Маслоу вважав прагнення до самоактуалізації, тобто до повного розкриття особистісного потенціалу [20].

О. Вільгаук у своїх дослідженнях зазначає, що одним із дієвих підходів до формування мотивації навчальної діяльності студентів є виявлення їхніх

пізнавальних і соціальних потреб, а також пошук ефективних способів їх задоволення. На думку дослідниці, у цьому контексті доцільно використовувати поняття «внутрішній клієнт», адже взаємодія викладача зі студентом подібна до роботи з клієнтом: викладач аналізує мотиваційні установки студента, сприяє їх активізації та трансформації відповідно до актуальних соціальних запитів і вимог сучасного суспільства [20].

М. Москалюк і Н. Москалюк, відмічають, що мотивація виступає одним із провідних чинників ефективності навчального процесу. Для досягнення успіху в навчанні студенту важливо усвідомити значущість освіти для власного майбутнього, професійного самовизначення та особистісного розвитку – незалежно від форми здобуття освіти. Основне завдання викладача полягає в тому, щоб побудувати навчальний процес так, аби викликати у студентів інтерес до занять і сформувати розуміння важливості знань у сучасному світі. У контексті дистанційного навчання особливу роль відіграє використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, онлайнплатформ, програм і застосунків, які можуть змінити сприйняття навчання, зробивши його не рутинною обов'язковою діяльністю, а захопливим процесом постійного самовдосконалення та особистісного зростання [27].

Важливість мотивації в освітньому середовищі зумовлена тим, що вона безпосередньо впливає на якість навчання та загальний розвиток здобувачів освіти. Розуміння механізмів мотивації дозволяє викладачам створювати ефективні навчальні стратегії, які сприяють підвищенню активності, залученості та успішності здобувачів освіти. У цьому контексті необхідно дослідити різні аспекти мотивації, такі як внутрішня та зовнішня мотивація, а також вплив соціального та культурного середовища на формування мотиваційних орієнтацій. Цей аналіз дозволить не лише поглибити розуміння

мотиваційних процесів, але й сприятиме розробці методів, які допоможуть здобувачам освіти максимально реалізувати свої можливості у навчанні [26].

Мотивація в психології освіти є однією з ключових тем, що досліджує причини, які спонукають здобувачів освіти до навчальної діяльності, підтримують їхню зацікавленість та спрямованість на досягнення певних освітніх цілей. Мотивація включає як внутрішні, так і зовнішні фактори, які впливають на поведінку кожного здобувача, його здатність долати труднощі, досягати успіху та зберігати інтерес до навчання протягом тривалого часу. Важливими аспектами мотивації є усвідомлення студентами своїх цілей, а також їхня здатність розуміти значущість виконуваних завдань [24].

У внутрішній мотивації переважає бажання вчитися через інтерес до предмету, задоволення від процесу пізнання, прагнення до самовдосконалення. Здобувачі освіти, які володіють високим рівнем внутрішньої мотивації, зазвичай проявляють ініціативу, креативність, самостійність у виконанні завдань. Вони орієнтовані на глибоке розуміння навчального матеріалу, а не просто на отримання оцінок. Внутрішня мотивація пов'язана з особистими інтересами, цінностями та переконаннями, що стимулюють студента до навчання навіть без зовнішніх заохочень. Зовнішня мотивація, навпаки, зумовлена впливом зовнішніх чинників, таких як оцінки, похвала, нагороди або покарання. Вона фокусується на досягненні результату, який приносить зовнішню винагороду, а не на процесі навчання. Хоча зовнішня мотивація може ефективно спонукати здобувачів до виконання завдань, вона часто має короткочасний характер і залежить від наявності стимулів [8]. Однак у випадках, коли зовнішня мотивація поєднується з внутрішньою, учні можуть отримувати як задоволення від навчання, так і визнання за свої успіхи.

У рамках психології освіти мотивацію вивчають також з точки зору різних теорій. Однією з найбільш впливових є теорія самодетермінації, яка розрізняє автономну та контрольовану мотивацію. Автономна мотивація

включає внутрішню мотивацію та ідентифіковану регуляцію, коли учень сприймає діяльність як особисто важливу. Контрольована мотивація, навпаки, полягає в діях під тиском зовнішніх факторів. Дослідники підкреслюють, що для підтримки стійкої мотивації в навчанні важливо сприяти розвитку автономної мотивації, що базується на цілях, значущих для самого здобувача освіти [3].

Відтак, мотивація в психології освіти є ключовим чинником, що визначає, чому здобувачі освіти прагнуть навчатися і які фактори впливають на їхню навчальну діяльність. Вона включає внутрішні та зовнішні елементи, які формують ставлення до навчання, спонукають до досягнення цілей і підтримують зацікавленість у процесі. Внутрішня мотивація, що виникає з інтересу до предмета і бажання самовдосконалення, сприяє активному залученню здобувачів освіти в навчальний процес. У той же час зовнішня мотивація, яка ґрунтується на винагородах, оцінках або похвалі, може мати короткочасний вплив, але важливо, щоб вона доповнювала внутрішню мотивацію. У рамках дослідження мотивації в освіті важливо розглядати різні теорії, які пояснюють її механізми [2]. Теорія самодетермінації, зокрема, акцентує увагу на розмежуванні автономної та контрольованої мотивації, підкреслюючи значущість розвитку автономної мотивації для досягнення стійкого інтересу до навчання. Здобувачі освіти, які відчують, що навчальні завдання є важливими для них особисто, більше схильні до самостійної роботи, ініціативи та творчості.

Визначення і розуміння мотиваційних чинників є важливими для створення ефективних навчальних стратегій, які сприяють успішності здобувачів освіти. Викладачі, спираючись на ці знання, можуть формувати освітнє середовище, яке підтримує активність і зацікавленість у навчанні, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні аспекти мотивації. Це дозволить

здобувачам освіти максимально реалізувати свої потенціали і досягати успіху в навчальному процесі [5].

Отже, мотивація є невід'ємною складовою навчального процесу, що впливає на результативність освіти. Важливо, щоб освітні установи приділяли увагу формуванню мотиваційних чинників, створюючи умови для розвитку внутрішньої мотивації здобувачів освіти. Підтримка активності, ініціативи та зацікавленості у навчанні не лише сприяє академічному успіху, а й формує навички, необхідні для особистісного зростання в майбутньому. Лише через комплексний підхід до мотивації можна забезпечити якісну освіту та підготувати здобувачів до викликів сучасного світу.

1.2. Особливості навчальної мотивації в умовах дистанційної освіти.

У сучасному світі дистанційна освіта стала невід'ємною частиною навчального процесу, особливо в умовах пандемії, військового стану та швидкої цифровізації суспільства. Це нове середовище навчання ставить перед освітніми установами та здобувачами освіти безліч викликів, серед яких особливу увагу заслуговує мотивація навчання.

Звертаючись до позиції М. Смульсон, відмітимо, що дистанційне навчання передбачає таку організацію освітнього процесу, в якій суб'єкт одночасно виступає і як активний учасник засвоєння знань, і як менеджер власної навчальної діяльності. У цьому аспекті готовність до дистанційного навчання слід розглядати як здатність до самоуправління, що включає усвідомлене формування навчального плану та контроль за його реалізацією. Відповідно, оцінювання такої готовності базується на низці визначених критеріїв [13].

Н. Кучеренко, спираючись на аналіз наукових джерел, виокремлює ключові компоненти можливостей самостійної роботи здобувачів освіти і їх мотиваційного компонента. Зокрема, до таких компонентів належать наступні позиції: застосування інформаційно-комунікаційних технологій як інструменту реалізації педагогічних цілей і завдань; можливість здійснення освітнього процесу як у синхронному, так і в асинхронному форматах; поєднання традиційних та специфічних організаційних форм навчання, що включають зміст, мету, засоби й методи; а також суб'єкт-суб'єктна взаємодія між учасниками освітнього процесу, яка лежить в основі ефективного дистанційного навчання [23].

Вимушений перехід до дистанційного навчання поставив перед науково-педагогічними працівниками низку нових викликів, вирішення яких є необхідною умовою забезпечення ефективності освітнього процесу. Одним із першочергових завдань для кожного викладача стає формування мотивації студентів – спершу до регулярної участі в навчальних заняттях, а згодом і до активної пізнавальної діяльності, зокрема під час лекційних занять. У сучасних умовах саме мотивація визнається одним із ключових чинників успішності дистанційного навчання [33].

Психологи відмічають, що мотивація є ключовим фактором, що визначає успішність здобувачів освіти у процесі здобуття знань, і в умовах дистанційної освіти її значення лише зростає. Дистанційне навчання пропонує здобувачам освіти нові можливості, такі як гнучкість у виборі часу та місця навчання, доступ до різноманітних ресурсів та платформ. Проте, поряд з цими перевагами, воно також має свої недоліки, які можуть негативно вплинути на мотивацію здобувачів освіти. Відсутність особистого спілкування з викладачами та одногрупниками, самостійність у навчанні та ризик відволікань можуть призвести до зниження зацікавленості та відчуття ізоляції.

У цьому контексті важливо дослідити, які фактори впливають на навчальну мотивацію в умовах дистанційної освіти. Це можуть бути як індивідуальні особливості здобувачів освіти, так і зовнішні обставини, такі як якість навчальних матеріалів, підтримка з боку викладачів та соціальна взаємодія. Поглиблене розуміння цих аспектів допоможе виявити ефективні стратегії для підвищення мотивації здобувачів освіти і створення сприятливого навчального середовища, яке враховує потреби сучасного студента [22].

Ю. Машбиць виокремлює низку ключових психологічних механізмів, які забезпечують ефективність дистанційного навчання. До них належать: механізм зворотного зв'язку, самостійне уточнення здобувачем педагогічного завдання, а також динамічний розподіл управлінських функцій між учасниками освітнього процесу, що передбачає поступовий перехід від зовнішнього контролю до самооцінювання та самоконтролю. Повноцінне впровадження цих механізмів потребує значних зусиль з боку педагогів, однак саме вони виступають необхідною умовою підвищення результативності дистанційної освіти [13].

Досліджуючи психологічні особливості даної форми навчання, Л. В. Ткачук зазначає, що важливою умовою ефективності дистанційної освіти виступає готовність студента навчатися самостійно. Високому рівню готовності до самостійної учбової діяльності відповідає високий рівень розвитку у студента внутрішніх мотивів (пізнавальні мотиви, мотиви саморозвитку в межах оволодіння професією), в той час як низькому рівню готовності до самостійної освіти виступає домінування у студента мотивів зовнішніх (необхідність здати сесію, отримати диплом, страх бути виключеним, не отримати стипендію тощо). Також на готовність до самостійної учбової діяльності впливає наявність таких психологічних проблем, як відсутність досвіду самостійної роботи, недостатня волева саморегуляція, схильність підпадати під вплив групи [32].

Дослідження мотивації здобувачів освіти в контексті дистанційного навчання, у цьому контексті, вимагає звернення до різних теоретичних моделей та підходів. Однією з найбільш відомих є теорія самодетермінації, яка підкреслює важливість автономії, компетентності та соціальної зв'язку для підтримки мотивації. У рамках дистанційної освіти здобувачі освіти часто стикаються з труднощами у забезпеченні цих умов, що може негативно вплинути на їхню мотивацію. Адаптація до дистанційного формату навчання також є важливим аспектом, який потребує детального аналізу. Здобувачі освіти можуть потребувати часу для звикання до нових технологій та формату навчання, що може призвести до стресу та зниження мотивації. Викладачі повинні враховувати ці особливості при плануванні навчального процесу та наданні підтримки своїм студентам [35].

У роботах З. Ржевської-Штефан було виокремлено ключові психологічні особливості дистанційного навчання, які мають найбільш істотний вплив на навчальну мотивацію студентів. До них належать: потреба у сформованій готовності до самостійної освітньої діяльності, наявність самодисципліни та здатність до самомотивації, а також психологічний дискомфорт, що виникає внаслідок опосередкованого характеру комунікації через технічні засоби [32].

Крім того, важливо зазначити роль соціальної взаємодії в дистанційному навчанні. Взаємодія зі сверстниками та викладачами може значно вплинути на мотивацію здобувачів освіти, тому створення умов для спілкування, обговорень та групових проєктів є необхідним. Використання різних онлайн-платформ для інтерактивних занять, вебінарів та семінарів може допомогти відновити соціальні зв'язки та сприяти покращенню мотиваційного клімату. Не менш важливим є й аспект самоорганізації. У дистанційній освіті здобувачі освіти повинні вміти планувати свій час, встановлювати цілі та

самостійно знаходити ресурси для навчання. Розвиток цих навичок може суттєво підвищити їхню мотивацію, оскільки самостійність у навчанні формує почуття відповідальності за власні результати [36].

У дослідженні І. Головської, Т. Лазоренко, М. Чернева відмічається, що для більшості студентів дистанційне навчання є першим подібним досвідом, що зумовлює низку труднощів, пов'язаних з адаптацією до нової форми освітньої діяльності. Значні обсяги інформації, які необхідно опрацьовувати самостійно, а також відсутність безпосередньої взаємодії з викладачами та одногрупниками під час онлайн-занять ускладнюють процес засвоєння матеріалу. У таких умовах спостерігається помітне зниження навчальної мотивації, що потребує цілеспрямованих заходів з боку викладачів та адміністрації для її підтримки й розвитку [7].

На закінчення, мотивація здобувачів освіти в умовах дистанційної освіти є складним і багатогранним процесом, що вимагає уваги до численних факторів, які впливають на навчальний процес. Глибоке розуміння цих особливостей може стати основою для розробки нових стратегій та підходів до організації навчання, що відповідають вимогам сучасності та потребам здобувачів освіти. Висвітлення цих аспектів в дослідженнях дозволить не лише покращити якість освіти, але й забезпечити більш ефективну соціалізацію та розвиток особистості молодих людей в умовах сучасного інформаційного суспільства. Отже, вивчення особливостей навчальної мотивації в умовах дистанційної освіти є надзвичайно актуальним завданням, яке потребує комплексного підходу та врахування різноманітних факторів, що впливають на ефективність навчального процесу. Зосереджуючи увагу на цій темі, можна сприяти не лише покращенню навчальних результатів, а й розвитку особистісних та професійних якостей здобувачів освіти [9].

У контексті дистанційної освіти навчальна мотивація здобувачів освіти має свої специфічні особливості, які відрізняють її від традиційних форм

навчання. По-перше, дистанційна освіта надає здобувачам освіти більшу свободу у виборі часу та місця навчання. Це дозволяє їм самостійно планувати свій навчальний процес, проте водночас вимагає високого рівня самоорганізації та самодисципліни. Відсутність безпосереднього контакту з викладачами та однокурсниками може призводити до почуття ізоляції, що негативно впливає на мотивацію. Здобувачі освіти можуть відчувати меншу підтримку і заохочення, ніж у традиційному класному середовищі, що може знижувати їхні внутрішні мотиви до навчання. По-друге, у дистанційній освіті важливу роль відіграє технологічна забезпеченість. Здобувачі освіти, які мають доступ до сучасних інформаційних технологій, можуть відчувати себе більш впевненими у процесі навчання. Використання інтерактивних платформ, відеоуроків та онлайн-тестів може стимулювати їхню цікавість та бажання досягати нових знань. Проте, для здобувачів освіти, які стикаються з технічними труднощами, цей аспект може стати перешкодою на шляху до успішного навчання, що в свою чергу може негативно позначитися на їхній мотивації [11].

Крім того, дистанційна освіта може впливати на зовнішні мотиви здобувачів освіти. Наприклад, через відсутність безпосереднього контролю з боку викладачів, здобувачі можуть відчувати менше тиску, що сприяє більшому рівню автономії у навчанні. Це може призводити до зростання внутрішньої мотивації, коли здобувачі освіти усвідомлюють важливість власного розвитку та прагнуть до самовдосконалення. Водночас, недостатня структура навчального процесу може викликати у них відчуття невизначеності, що негативно позначається на їхній мотиваційній сфері [9]. Нарешті, соціальна взаємодія є ключовим аспектом навчальної мотивації здобувачів освіти у дистанційній освіті. Хоча онлайн-формати навчання дозволяють комунікувати через чати та відеоконференції, відсутність особистісного спілкування може

зменшувати ефект колективного навчання. Здобувачі освіти, які мають можливість активно взаємодіяти з однолітками, відчують більшу підтримку та емоційну залученість, що сприяє їхній мотивації [1]. Створення умов для ефективного спілкування в онлайнсередовищі, наприклад, через групові проєкти чи форуми, може позитивно вплинути на їхнє бажання вчитися та розвиватися.

Отже, навчальна мотивація здобувачів освіти в умовах дистанційної освіти є комплексним явищем, яке залежить від багатьох факторів, включаючи рівень самоорганізації, доступ до технологій, зовнішні та внутрішні мотиви, а також соціальну взаємодію. Розуміння цих особливостей дозволяє ефективніше налаштовувати навчальний процес, адаптувати методи викладання та створювати сприятливе навчальне середовище для здобувачів освіти [12].

Для глибшого розуміння навчальної мотивації здобувачів освіти в умовах дистанційної освіти важливо також звернути увагу на різноманітність індивідуальних мотиваційних чинників. Кожен здобувач освіти має свій унікальний набір цілей, інтересів і потреб, які впливають на їхню мотивацію до навчання. Наприклад, деякі здобувачі можуть бути мотивовані досягненням професійних цілей, у той час як інші можуть шукати особистісний розвиток або глибше розуміння предмета. Важливо, щоб освітні платформи враховували цю різноманітність та пропонували адаптивні навчальні програми, які б відповідали індивідуальним потребам здобувачів освіти. Крім того, на мотивацію здобувачів освіти можуть впливати фактори зовнішнього середовища, такі як підтримка з боку сім'ї та друзів. У дистанційній освіті, де більша частина навчання відбувається в ізоляції, роль соціальної підтримки стає ще більш значущою. Позитивна підтримка з боку близьких може стимулювати здобувачів освіти, підвищуючи їхню мотивацію до навчання. На додаток, взаємодія з менторами або наставниками може допомогти в

формуванні цілей та планів, що також сприяє мотиваційній складовій навчального процесу [16].

Не менш важливим аспектом є необхідність розвитку нових стратегій навчання, які враховують специфіку дистанційної освіти. Це може включати використання гейміфікації, створення інтерактивних завдань, залучення здобувачів освіти до проектної діяльності та практичних занять. Гейміфікація, зокрема, може бути ефективним інструментом для підвищення зацікавленості та мотивації, оскільки вона дозволяє перетворити навчальний процес на більш захопливу та ігрову активність. Це також може створити здорову конкуренцію серед здобувачів освіти, що спонукає їх до активнішої участі у навчальному процесі. Важливо також розуміти, що в умовах дистанційної освіти навчальна мотивація здобувачів освіти може бути вразливою до стресових ситуацій, пов'язаних із зовнішніми факторами, такими як пандемії або економічні кризи. Зміни у соціально-економічному середовищі можуть вплинути на їхнє емоційне благополуччя та сприйняття навчання. Тому необхідно приділяти увагу не лише академічному, але й психоемоційному аспекту навчання. Забезпечення психологічної підтримки, доступ до ресурсів для управління стресом і формування здорового навчального середовища може значно підвищити мотивацію здобувачів освіти [14].

Синдром депривації, пов'язаний із дистанційним навчанням, чинить негативний вплив на діяльнісно-комунікативний рівень особистісного самоусвідомлення, порушує психічне благополуччя та ускладнює процес особистісного становлення. Такий стан сприяє виснаженню екзистенційних психоенергетичних ресурсів. Накопичення різноманітних психоемоційних обмежень — зокрема, дефіциту соціальних контактів і комунікативнотактильних стимулів — поступово призводить до деформації цілісної психологічної структури особистості [10].

Варто підкреслити, що система дистанційного навчання має низку специфічних особливостей, які відрізняють її від традиційних форм освіти за такими параметрами, як вимоги до студентів, навчальні цілі, зміст, способи подання матеріалу, мотиваційні чинники, організаційна структура та терміни реалізації. Сукупність цих характеристик дозволяє розглядати дистанційне навчання як самостійну форму освітньої діяльності, яка набуває особливої значущості в умовах воєнного стану та трансформацій вищої освіти [37].

Отже, особливості навчальної мотивації здобувачів освіти в умовах дистанційної освіти є багатограними і потребують комплексного підходу до їхнього вивчення та підтримки. Залучення новітніх технологій, врахування індивідуальних потреб та соціального контексту, а також створення сприятливого навчального середовища – все це є ключовими елементами, які можуть допомогти підвищити мотивацію здобувачів освіти та зробити процес навчання більш ефективним і результативним.

1.3. Психологічні аспекти впливу дистанційного навчання на мотиваційну сферу студентів.

Психологічний контекст умов дистанційного навчання і його впливу на рівень мотивації здобувачів освіти юнацького віку доцільно розглядати крізь принципу загальної ефективності такої освітньої моделі. Більшість сучасних науковців сходяться на тому, що ефективність дистанційного навчання значною мірою залежить від ретельно спланованої освітньої діяльності, яка враховує не лише організаційні аспекти, а й психологічні особливості всіх учасників навчального процесу. Особливої важливості набуває вивчення та розвиток готовності як здобувачів освіти, так і викладачів до функціонування в умовах дистанційної форми навчання під час воєнного стану. До основних психологічних умов, що забезпечують результативність такого навчання,

належать стимулювання навчальної мотивації та розвиток рефлексивних умінь у студентів. Водночас, створення ефективного комунікативного середовища в дистанційному курсі є запорукою якісного зворотного зв'язку та організації процесу самоуправління навчальною діяльністю. В умовах війни особливо актуальними стають педагогічна гнучкість викладача, адаптивність до змін та збереження психічного благополуччя учасників освітнього процесу [17].

Актуальність теми впливу дистанційного навчання на мотиваційну сферу здобувачів освіти визначається кількома ключовими чинниками, які відображають сучасні тенденції в освітньому середовищі. По-перше, дистанційне навчання стало невід'ємною частиною освітнього процесу внаслідок глобальних викликів, таких як пандемія COVID-19, що змусило навчальні заклади адаптуватися до нових умов. Цей формат навчання не лише забезпечив безперервність освітнього процесу, але й відкрив нові можливості для навчання, які вимагають дослідження їхнього впливу на мотивацію здобувачів освіти [19].

По-друге, зміна формату навчання ставить перед педагогами нові виклики, зокрема у сфері підтримки мотивації студентів. У традиційному навчанні наявність безпосереднього контакту з викладачами та

одногогрупниками сприяє формуванню соціальних зв'язків і підвищує зацікавленість у навчанні. У дистанційному форматі ці зв'язки можуть бути ослаблені, що потребує розуміння психологічних аспектів, які впливають на мотивацію здобувачів освіти. Дослідження цих аспектів є важливими для формування ефективних навчальних стратегій. Крім того, у сучасному світі важливою є роль технологій у навчальному процесі. З розвитком інформаційних технологій дистанційне навчання набуло нових форм і методів, що відкриває нові горизонти для дослідження. Актуальність теми також зумовлена необхідністю адаптації навчальних програм до сучасних реалій, що

вимагає врахування потреб і мотивації здобувачів освіти, а також їхніх індивідуальних особливостей [22].

О. Зінченко відмічає, що для підвищення ефективності дистанційного навчання необхідним є урахування психологічних особливостей здобувачів освіти на етапі планування освітнього процесу. Зокрема, важливо враховувати такі аспекти: вікові особливості студентів, зокрема специфіку провідної діяльності, психологічні новоутворення та характер нормативної кризи; рівень навчальної успішності, що повинен відображати не лише результати оцінювання, а й навчальні інтереси, активність у засвоєнні матеріалу та громадянську позицію; індивідуальні психофізіологічні відмінності – тип темпераменту, риси характеру, рівень розвитку здібностей; соціальнопсихологічні характеристики, включаючи комунікативність, статус у групі, можливі бар'єри у спілкуванні; емоційно-вольову сферу особистості, що охоплює рівень самоконтролю, стресостійкість, домінантні настрої та вольові якості, які набувають особливої значущості в умовах війни; а також загальний рівень інтелектуального розвитку та сформованість основних пізнавальних операцій. Комплексний облік цих характеристик дозволяє адаптувати навчальний процес до індивідуальних і соціальних потреб здобувачів та забезпечити більш високу його результативність [17].

Дослідження впливу дистанційного навчання на мотиваційну сферу здобувачів освіти також є актуальним у контексті глобалізації і трансформації освітніх систем. Підвищення мобільності студентів і можливість отримання освіти в будь-якій точці світу ставлять нові вимоги до методів навчання. Тому важливо вивчати, як ці зміни впливають на мотивацію студентів, їхнє прагнення до навчання і професійного розвитку. Останнім часом зростає увага до психоемоційного стану здобувачів освіти. В умовах дистанційного навчання особливо важливо розуміти, як емоції і стрес можуть впливати на мотивацію і навчальні результати. Вивчення цієї теми допоможе виявити механізми, які

сприяють підтримці або, навпаки, зниженню мотивації, що має практичне значення для створення підтримуючого навчального середовища

[41].

Отже, актуальність теми дослідження психологічних аспектів впливу дистанційного навчання на мотиваційну сферу здобувачів освіти не викликає сумнівів. Це дослідження є необхідним для розробки ефективних освітніх стратегій, які допоможуть покращити мотивацію студентів у нових умовах навчання та забезпечити їхнє успішне освоєння навчального матеріалу [39].

Дистанційне навчання стало важливим елементом освітньої системи, особливо в умовах глобальної пандемії, яка змусила заклади освіти адаптувати свої методи викладання. Психологічні аспекти впливу дистанційного навчання на мотиваційну сферу студентів викликали значний інтерес у науковців, оскільки мотивація є ключовим фактором, що визначає успішність навчання. Дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених підкреслюють, що дистанційне навчання може як позитивно, так і негативно впливати на мотивацію студентів [42].

Згідно з дослідженнями, дистанційне навчання створює нові можливості для студентів, які дозволяють їм керувати своїм навчальним процесом, обирати темп та місце навчання. Це може підвищувати внутрішню мотивацію, адже студенти відчують більшу автономію і контроль над своїм навчанням. Однак, з іншого боку, дистанційне навчання може призводити до почуття ізоляції, відсутності соціальної взаємодії та емоційної підтримки, що негативно впливає на мотивацію та відчуття задоволеності від навчання [30].

Крім того, важливим аспектом є врахування індивідуальних відмінностей студентів у контексті дистанційного навчання. Дослідження показують, що не всі студенти однаково реагують на дистанційні формати. Наприклад, деякі студенти можуть відчувати більшу мотивацію в умовах дистанційного навчання через

можливість працювати в комфортному середовищі, тоді як інші можуть страждати від відчуття відчуження та нестачі соціальної взаємодії. Важливо, щоб викладачі і освітні заклади враховували ці індивідуальні різниці і адаптували свої підходи до навчання, створюючи різноманітні форми взаємодії, які можуть задовольнити потреби всіх студентів [25].

Психологічні аспекти, пов'язані з управлінням стресом та емоційним благополуччям студентів, також мають вирішальне значення. Дистанційне навчання може підвищити рівень стресу через невизначеність, зміни у звичному навчальному процесі та виклики з самоорганізацією. Це може призводити до емоційного вигорання та зниження мотивації. Дослідження, проведені вітчизняними вченими, такими як Т. О. Левченко, вказують на важливість програм психологічної підтримки для студентів, які навчаються дистанційно. Включення елементів психологічної підтримки, таких як консультації, групи підтримки та вебінари, може допомогти студентам впоратися зі стресом і зберегти мотивацію. Вчені зазначають, що позитивні емоції, такі як задоволення, радість та зацікавленість, сприяють підвищенню мотивації та успіху в навчанні. Отже, створення позитивного емоційного клімату у дистанційному навчанні є ключовим фактором для підтримки мотивації студентів [18].

Дистанційне навчання також впливає на взаємодію між студентами та викладачами. Важливою складовою мотивації є якість комунікації, що, у свою чергу, визначає рівень залученості студентів до навчального процесу. Дослідження показують, що активна участь викладачів у навчальному процесі, своєчасний зворотний зв'язок і надання підтримки можуть значно підвищити мотивацію студентів. Наприклад, методи активного навчання, такі як обговорення, групові проекти та інтерактивні сесії, можуть допомогти

створити більш залучене середовище, навіть в умовах дистанційного навчання [15].

Таким чином, узагальнюючи дослідження вітчизняних і зарубіжних учених, можна стверджувати, що дистанційне навчання має суттєвий вплив на мотиваційну сферу студентів. Для успішної реалізації дистанційних програм необхідно враховувати психологічні аспекти, які впливають на мотивацію, та розробляти ефективні стратегії підтримки, що допоможуть студентам адаптуватися до нових умов навчання. Важливими чинниками є створення підтримуючого навчального середовища, забезпечення соціальної взаємодії, надання психологічної підтримки та активна участь викладачів у процесі навчання. Тільки таким чином можна забезпечити позитивний вплив дистанційного навчання на мотивацію студентів і їхню академічну успішність.

Отже, аналіз психологічних аспектів впливу дистанційного навчання на мотиваційну сферу студентів вказує на складність цього процесу. Результати вітчизняних і зарубіжних досліджень вказують на необхідність інтеграції різних підходів до підтримки мотивації студентів у дистанційному форматі, включаючи соціальну підтримку, створення сприятливого навчального середовища та активну взаємодію між викладачами і студентами [6].

Дистанційне навчання стало важливою частиною сучасної освіти, особливо в умовах глобальних змін, зокрема пандемії. Цей формат навчання має свої психологічні аспекти, які суттєво впливають на мотиваційну сферу здобувачів освіти. По-перше, відсутність фізичного контакту з викладачами та одногрупниками може призводити до відчуття ізоляції. Це, в свою чергу, негативно впливає на мотивацію, оскільки соціальна взаємодія є важливим фактором, що підвищує зацікавленість у навчанні та сприяє формуванню позитивного навчального середовища. По-друге, дистанційне навчання часто

вимагає від здобувачів освіти високого рівня самодисципліни та організованості. В умовах, коли немає постійного контролю з боку викладачів, студенти можуть стикатися з труднощами у плануванні часу та виконанні завдань. Відсутність чітких рамок може призвести до прокрастинації та зниження мотивації, що особливо помітно у випадках, коли завдання не мають чітких термінів або коли здобувачі освіти не бачать прямої користі від виконання домашніх завдань [39].

Крім того, мотивація здобувачів освіти в дистанційному навчанні також залежить від якості та доступності навчальних ресурсів. Якщо платформи для дистанційного навчання не є інтуїтивно зрозумілими або вміст матеріалів є недостатньо цікавим, це може знижувати зацікавленість у навчанні. Важливим аспектом є також рівень технологічної підготовленості здобувачів освіти: технічні проблеми можуть додатково демотивувати студентів і відволікати їх від навчального процесу. Необхідно також зазначити, що дистанційне навчання може стимулювати внутрішню мотивацію здобувачів освіти. Вони можуть отримати більшу свободу у виборі тем для самостійного вивчення, а також можливість працювати в комфортному для себе середовищі. Це може сприяти розвитку особистої відповідальності та самостійності в навчанні, що є важливими навичками для подальшого професійного зростання.

Зазначимо, що психологічні аспекти впливу дистанційного навчання на мотиваційну сферу здобувачів освіти є багатограними. Вони залежать від багатьох факторів, включаючи соціальну взаємодію, самодисципліну, доступність навчальних матеріалів та особисті уподобання. Розуміння цих аспектів може допомогти в розробці ефективних стратегій для підтримки мотивації студентів у процесі дистанційного навчання.

У традиційному навчанні здобувачі освіти отримують миттєву реакцію від викладачів, що дозволяє їм коригувати свої дії та навчальні стратегії. Однак у дистанційному форматі цей зворотний зв'язок може бути затриманим або

недостатньо структурованим, що ускладнює студентам розуміння їхніх успіхів або невдач. Відсутність чіткої комунікації може призвести до відчуття невизначеності і, як наслідок, до зниження мотивації.

Не менш важливим є також вплив емоційного стану здобувачів освіти на їхню мотивацію в умовах дистанційного навчання. Студенти можуть стикатися зі стресом, тривогою або навіть депресією, які викликані змінами в звичних умовах навчання. Ці емоційні переживання можуть негативно впливати на їхню здатність концентруватися, засвоювати нову інформацію та активно брати участь у навчальному процесі. Важливо, щоб заклади освіти забезпечували підтримку, зокрема психологічну, для здобувачів освіти, аби допомогти їм подолати ці труднощі. Додатково, мотивація здобувачів освіти може значно покращитися через використання різноманітних інтерактивних інструментів і технологій, які роблять навчальний процес більш цікавим і залучаючим. Використання відеоконференцій, інтерактивних платформ, онлайн-ігор або віртуальних симуляцій може сприяти збереженню зацікавленості та активної участі здобувачів освіти в навчанні. Креативні підходи до подачі матеріалу можуть допомогти знизити монотонність навчання та мотивувати студентів до активнішої роботи [31].

Необхідно також враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти. Кожен студент має свій унікальний стиль навчання, що впливає на його мотивацію. Наприклад, деякі здобувачі освіти краще вчаться у співпраці з іншими, тоді як інші віддають перевагу самостійному навчанню. Важливо, щоб програми дистанційного навчання були гнучкими і адаптувалися до цих різних стилів, надаючи студентам можливість обирати, як і в якій формі вони хочуть вчитися. В умовах дистанційного навчання також важливо заохочувати саморефлексію серед здобувачів освіти. Студенти повинні мати можливість аналізувати свої досягнення, визначати свої сильні та слабкі сторони, а також

ставити нові навчальні цілі. Це сприятиме розвитку їхньої внутрішньої мотивації і впевненості у власних силах [26].

Отже, психологічні аспекти впливу дистанційного навчання на мотиваційну сферу здобувачів освіти є складними і багатограними. Вони потребують уваги з боку викладачів, адміністрацій навчальних закладів та самих студентів. Розуміння та врахування цих аспектів можуть суттєво покращити навчальний процес і забезпечити високий рівень мотивації здобувачів освіти, що, в свою чергу, позитивно вплине на їхні академічні досягнення та професійний розвиток у майбутньому. Вивчення психологічних аспектів впливу дистанційного навчання на мотиваційну сферу здобувачів освіти є надзвичайно актуальним у сучасному освітньому контексті. Зважаючи на численні виклики, пов'язані з переходом на нові формати навчання, важливо розуміти, як ці зміни впливають на мотивацію студентів та їхні навчальні результати. Успішна адаптація освітніх програм до умов дистанційного навчання потребує врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти, їхніх потреб і емоційного стану. Це дослідження має на меті не лише підвищити обізнаність про мотиваційні чинники, але й сприяти розробці ефективних стратегій підтримки студентів у нових умовах. Таким чином, воно може мати практичне значення для підвищення якості освіти та формування позитивного навчального середовища в умовах дистанційного навчання.

Висновки до розділу 1.

Аналіз наукових джерел дозволив встановити, що мотивація є ключовим психологічним чинником, який визначає успішність навчальної діяльності студентів незалежно від формату освітнього процесу. В умовах дистанційного навчання значення мотивації зростає, оскільки здобувачі освіти зустрічаються з необхідністю самостійного опанування матеріалу, дотримання режиму навчання, збереження пізнавальної активності в умовах обмеженої соціальної взаємодії.

Дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців засвідчили, що мотиваційна сфера студентів у дистанційній формі зазнає суттєвих трансформацій, що пов'язані як із технологічними, так і з психологічними аспектами навчання. Зокрема, важливими стають такі чинники, як рівень самоорганізації, готовність до самостійної діяльності, внутрішні й зовнішні мотиви, зворотний зв'язок, а також психологічна підтримка.

У теоретичному контексті було проаналізовано класичні та сучасні концепції мотивації, які дозволили глибше зрозуміти природу мотиваційних процесів у дистанційній освіті. Особлива увага приділяється психологічній готовності студентів до самостійного навчання, впливу інформаційнокомунікаційних технологій на мотивацію та феномену «мотиваційної депривації», що проявляється у зниженні навчальної активності в умовах обмеженого соціального контакту.

РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

2.1. Опис процедури емпіричного дослідження

Емпіричне дослідження було проведено в 2024-2025 н.р. і було спрямоване на вивчення особливостей мотиваційної сфери студентів в умовах змішаного (з перевагою дистанційного) та традиційного навчання (офлайн). Актуальність даного дослідження зумовлена нагальною потребою у глибшому розумінні змін, які відбуваються в мотиваційній структурі студентів під впливом трансформацій в освітньому процесі, зокрема переходу до дистанційного формату навчання, що стало особливо поширеним у період пандемії та в роки війни.

Метою дослідження є виявлення специфіки мотиваційної сфери студентів, які навчаються за дистанційною системою навчання та в системі офлайн освіти, а також аналіз чинників, що впливають на їх навчальну активність і внутрішню мотивацію до здобуття освіти. Основними завданнями дослідження були наступні: розробка і проведення діагностичного дослідження респондентів різних форм навчання; порівняльний аналіз показників мотивації; виявлення психологічних чинників, що сприяють або гальмують розвиток мотивації в умовах дистанційного освітнього середовища.

Експериментальною базою дослідження виступили два освітні заклади м. Кривий Ріг. Перша вибірка була сформована зі студентів 1-2 курсів Криворізького державного педагогічного університету, які навчаються на фізико-математичному та психолого-педагогічному факультетах. Варто зазначити, що навчання на цих факультетах у період дослідження відбувалося за змішаною формою з перевагою дистанційного формату. Загальна кількість

респондентів у групі 1 склала 25 здобувачів освіти. Друга вибірка охоплювала студентів 2 курсу КЗ «Криворізький фаховий медичний коледж» спеціальностей «Медико-профілактична справа» та «Сестринська справа», які навчалися за традиційною офлайн формою здобуття освіти. Загальна вибірка групи 2 була сформована з 21 респондента.

Емпіричне дослідження було організовано у кілька послідовних етапів. Підготовчий етап (жовтень 2024 р.) передбачав визначення мети та завдань дослідження, формулювання гіпотези, підбір валідних психодіагностичних методик, а також узгодження організаційних моментів із адміністраціями освітніх закладів.

Діагностичний етап (листопад 2024 р.) передбачав безпосереднє проведення діагностичного дослідження обох груп із використанням стандартизованих психодіагностичних методик, спрямованих на оцінку рівня навчальної мотивації, домінуючих мотивів, структури мотиваційної сфери та емоційного ставлення до навчання. Опитування відбувалося у зручний для студентів час, з урахуванням формату їхнього навчання: онлайн для дистанційної групи (група 1) та в аудиторіях для студентів офлайн-групи (група 2).

Аналітичний етап (грудень 2024 р. – січень 2025 р.) включав кількісну та якісну обробку отриманих результатів із використанням методів математичної статистики. Було здійснено порівняльний аналіз показників мотиваційної сфери між двома групами студентів – тими, що навчалися за дистанційною (змішаною) формою, та тими, що здобували освіту офлайн. Аналіз дозволив виявити як спільні, так і відмінні риси у мотиваційному профілі студентів різних освітніх середовищ.

На підсумковому етапі (лютий-березень 2025 р.) було здійснено інтерпретацію емпіричних даних у контексті сучасних теоретичних підходів до проблеми навчальної мотивації. Результати дослідження стали підґрунтям для формулювання висновків та розробки рекомендацій щодо підтримки та розвитку навчальної мотивації студентів в умовах дистанційного навчання. Особлива увага була приділена чинникам, які зумовлюють зниження мотивації в дистанційному форматі, а також стратегіям їх компенсації через педагогічні та психологічні засоби впливу.

У якості діагностичних методик у дослідженні було задіяно такі варіанти опитувальників: 1) Методика «Діагностика мотивації до уникнення невдач» (Т. Елерс) [21]; 2) Методика «Вивчення мотивів навчальної діяльності студентів» А.А. Реана, В.А. Якуніна [31]; 3) Авторська анкета «Фактори дистанційного навчання» (Додаток А)

Методика «Діагностика мотивації до уникнення невдач» (Т. Елерс) [21] призначена для вивчення мотиваційної спрямованості особистості, зокрема домінування тенденції уникати невдач у навчальній або професійній діяльності. Вона дозволяє визначити, наскільки вираженим є страх помилок або негативної оцінки, що може істотно впливати на рівень особистісної активності, самостійності та ініціативності.

Респондентам пропонується перелік з 30 рядків, кожен з яких містить по три слова. Завдання респондента полягає в тому, щоб у кожному рядку обрати лише одне слово, яке найкраще його характеризує. Таким чином, оцінюється не лише окремий вибір, а й загальна схильність особистості до самозахисної поведінки.

Обробка результатів передбачає нарахування одного балу за кожен вибір, що збігається з відповідним ключем. Підрахунок здійснюється за схемою, де зазначено номер рядка та номер стовпчика, у якому розташоване

слово, що відповідає мотивації уникнення невдач (наприклад, 1/2 - це слово у першому рядку, другому стовпчику). Отримана сумарна кількість балів інтерпретується як показник вираженості мотивації до уникнення невдач.

Застосування цієї методики в межах нашого емпіричного дослідження дозволило виявити глибинні мотиваційні тенденції студентів, які є малопомітними у звичайних освітніх умовах, але суттєво впливають на їх здатність до адаптації, ризику, самореалізації та подолання труднощів, особливо в умовах дистанційного або змішаного освітнього процесу.

У межах нашого емпіричного дослідження була задіяна методика «Вивчення мотивів навчальної діяльності студентів», розроблена А. Реаном і В. Якуніним [31]. Доцільність застосування даного інструментарію обумовлюється його високим діагностичним потенціалом щодо виявлення структури навчальної мотивації, а також можливістю провести міжгруповий порівняльний аналіз мотиваційних пріоритетів студентів із різних освітніх середовищ.

Методика базується на концептуальному поділі мотивації на два основні типи (внутрішню та зовнішню). Внутрішня мотивація відображає глибоку особистісну зацікавленість у навчанні, націленість на зміст діяльності, саморозвиток і реалізацію індивідуального потенціалу. Натомість зовнішня мотивація пов'язана з досягненням результатів, які не мають прямого зв'язку зі змістом навчання, проте задовольняють потреби студента в соціальному визнанні, матеріальному благополуччі або зменшенні зовнішнього тиску. Диференціація зовнішньої мотивації на позитивну та негативну дозволяє глибше дослідити механізми залученості студентів до навчальної діяльності.

Змістове наповнення методики охоплює сім мотиваційних напрямів, що представлені у відповідних шкалах: 1) Комунікативні мотиви (орієнтація на спілкування з одногрупниками, викладачами, соціальну взаємодію); 2) Мотиви уникнення (прагнення уникнути покарань, осуду, негативної оцінки);

3) Мотиви престижу (бажання здобути соціальне визнання, підвищити статус); 4) Професійні мотиви (усвідомлення значущості навчання для майбутньої професійної діяльності); 5) Мотиви творчої самореалізації (потреба у розвитку власних здібностей, творчий пошук); 6) Навчально-пізнавальні мотиви (інтерес до змісту знань, бажання вчитися заради самого процесу пізнання); 7) Соціальні мотиви (усвідомлення соціальної важливості майбутньої професії, бажання приносити користь суспільству).

У ході дослідження було використано два варіанти застосування методики. У першому варіанті респондентам пропонувалося обрати п'ять найбільш значущих для себе мотивів із запропонованого переліку з 16 позицій, що дозволило встановити індивідуальні мотиваційні пріоритети. У другому варіанті учасники оцінювали кожен мотив за семибальною шкалою від 1 до 7 балів, де вищий бал відповідав більшій суб'єктивній значущості. Це дало змогу не лише ідентифікувати провідні мотиви, а й кількісно оцінити інтенсивність їх впливу.

Використання даної методики у структурі емпіричного дослідження дозволило дослідити, які саме типи мотивів переважають у студентів, що навчаються в умовах дистанційного або офлайн-освітнього процесу, а також виявити специфіку розподілу внутрішніх та зовнішніх мотиваційних орієнтацій. Завдяки поділу на окремі шкали, стало можливим провести багатовимірний аналіз мотиваційної структури та сформулювати обґрунтовані висновки щодо чинників, які сприяють або, навпаки, перешкоджають формуванню стійкої навчальної мотивації у сучасних студентів.

З метою вивчення основних труднощів, з якими зустрічаються здобувачі освіти юнацького віку під час дистанційного навчання, а також визначення впливу цих труднощів на рівень їх навчальної мотивації, нами була розроблена авторська анкета “Фактори дистанційного навчання” (Додаток А). Опитувальник створено з урахуванням вікових особливостей респондентів,

специфіки сучасного освітнього середовища та актуальних психологічних викликів, пов'язаних з дистанційною формою навчання.

Розробка анкети ґрунтувалася на узагальненні результатів попередніх теоретичних досліджень у сфері навчальної мотивації, саморегуляції, когнітивного навантаження та соціально-емоційних труднощів у процесі дистанційного навчання. Питання формувались у зрозумілій, доступній для юнацької вікової групи формі, з метою забезпечення валідності та щирості відповідей. Анкета поєднує як закриті запитання (із вибором одного або кількох варіантів відповіді), так і відкриті, які дозволяють учасникам висловити власну думку більш вільно та розгорнуто [24].

Процес розробки анкети здійснювався поетапно з дотриманням методичних принципів валідності, надійності та змістової відповідності меті дослідження. Основним завданням було створення інструменту, здатного виявити ключові труднощі, з якими стикаються студенти під час дистанційного навчання, а також охопити аспекти, пов'язані зі зниженням або підтримкою навчальної мотивації.

На першому етапі було визначено теоретичне підґрунтя анкети. Здійснено аналіз наукової літератури з проблематики дистанційного навчання, академічної мотивації та психологічної адаптації студентів до змінених освітніх умов. Вивчення сучасних джерел дало змогу виділити ключові змінні, що мають бути включені до анкети: суб'єктивне ставлення до дистанційного формату, організаційні труднощі, мотиваційні бар'єри, внутрішні й зовнішні ресурси підтримки, індивідуальні емоційно-вольові реакції.

Другий етап передбачав розробку структури анкети. Вона була поділена на кілька тематичних блоків: 1) загальна інформація (вік, форма навчання, курс тощо); 2) досвід дистанційного навчання; 3) рівень і динаміка мотивації в

цьому форматі; 4) чинники, які впливають на мотивацію; 5) ресурси підтримки та рекомендації.

На третьому етапі відбулося формулювання запитань із урахуванням вікових і когнітивних особливостей здобувачів освіти юнацького віку. Використано переважно закриті запитання з фіксованими варіантами відповідей (з можливістю обрати кілька варіантів або вказати «інше»), шкальні запитання (наприклад, рівень мотивації за шкалою), а також кілька відкритих запитань для збору якісних даних. Четвертий етап полягав у попередньому тестуванні анкети (пілотному опитуванні) на невеликій вибірці студентів з метою виявлення незрозумілих або двозначних формулювань. Отримані зауваження були враховані при доопрацюванні остаточного варіанту анкети.

Завершальним етапом стала адаптація анкети до онлайн-формату (Google Forms), що дозволило зробити опитування доступним, мобільним і зручним для збору та подальшої статистичної обробки даних. Респондентам було гарантовано анонімність та добровільність участі, що сприяло більшій відкритості відповідей.

Анкета складається з чотирьох тематичних блоків: 1) Загальна інформація, що дозволяє зібрати базові демографічні дані та уточнити формат навчання респондента; 2) Досвід дистанційного навчання, де зосереджено увагу на конкретних труднощах, що виникали в освітньому процесі; 3) Навчальна мотивація, яка охоплює питання про зміни у ставленні до навчання, емоційний стан, рівень зацікавленості та самодисципліни; 4) Ресурси та підтримка, де респонденти можуть вказати, що саме сприяло збереженню або підвищенню їх мотивації.

Отже, емпіричне дослідження проблеми мотиваційної сфери студентів в умовах дистанційного навчання було організовано із дотриманням основних вимог до подібних досліджень і дало можливість експериментально перевірити теоретичні основи описані у попередньому розділі роботи.

2.2. Аналіз результатів дослідження

На етапі інтерпретації отриманих даних діагностичного дослідження нами було проаналізовано результати всіх задіяних дослідженні психодіагностичних методик. Першою була здійснена інтрепретація даних за методикою Т. Елерса «Діагностика мотивації до уникнення невдач» (рис.

2.2.1.).

Отримані результати свідчать про те, що лише 8 % студентів КДПУ продемонстрували низький рівень мотивації до захисту, що вказує на відносно невисоку тривожність та готовність до ризику. Водночас 36 % респондентів перебувають у межах середнього рівня мотивації до уникнення невдач, що є ознакою помірної психологічної напруги та прагнення уникати помилок без вираженої поведінки відкритого уникання. Найбільшу частину респондентів склали студенти з високим рівнем мотивації уникнення невдач (40 %), що може вказувати на домінування захисної поведінки, вірогідно, зумовленої невизначеністю дистанційного освітнього середовища, відсутністю стабільного зворотного зв'язку з викладачами, та зростанням внутрішньої відповідальності за результат. При цьому, 16 % студентів продемонстрували надто високий рівень мотивації до уникнення невдач, що може свідчити про їх психологічну вразливість, схильність до самокритики та внутрішнього напруження.

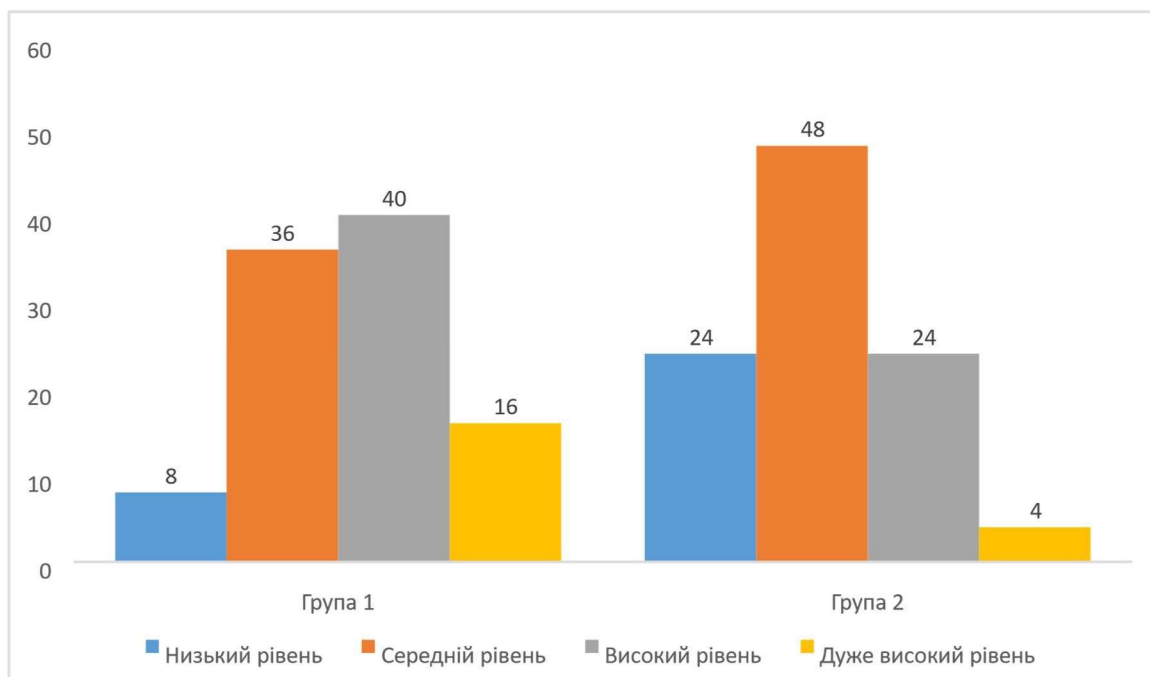

Рис. 2.2.1. Порівняльні результати діагностики двох вибірок респондентів за показником мотивації до уникнення невдач

Друга група респондентів була сформована з представників Криворізького фахового медичного коледжу, які навчаються в традиційному очному форматі здобування знань. Аналіз результатів цієї групи студентів засвідчив переважання середнього рівня мотивації уникнення невдач (48 % від загальної вибірки), що вказує на збалансований підхід до навчальної діяльності, достатній рівень впевненості та адаптованості до навчального процесу. Показник низького рівня мотивації до захисту було зафіксовано у 24 % респондентів, що може вказувати на їх внутрішню стійкість, готовність приймати виклики та високий рівень самооцінки. Високий рівень мотивації уникнення невдач зафіксовано у 24 % студентів і лише один респондент (4 %) продемонстрував надто високий рівень, що свідчить про значно нижчу поширеність захисної поведінки у цій вибірці.

Порівняльний аналіз отриманих результатів дає змогу зробити низку узагальнюючих висновків. Зокрема, студенти, які навчаються за дистанційною або змішаною формою, загалом виявляють вищий рівень мотивації до

уникнення невдач, порівняно з тими, хто навчається офлайн. У групі студентів КДПУ спостерігається більше випадків високого та надто високого рівня мотивації до захисту, що може бути пов'язано з особливостями дистанційного формату (відчуттям ізолюваності, відсутністю живої взаємодії, збільшенням навантаження на самостійну роботу та ін.). Натомість у студентів медичного коледжу, які мають змогу навчатися в умовах безпосередньої взаємодії з викладачами, спостерігається вищий рівень емоційної стабільності, впевненості та психологічної готовності до труднощів, що проявляється у нижчих показниках мотивації до уникнення невдач.

Методика «Вивчення мотивів навчальної діяльності студентів» А.А. Реана, В.А. Якуніна (рис. 2.2.2.). У результаті кількісно-якісного аналізу даних вибірки студентів КДПУ, які навчаються за змішаною формою з перевагою дистанційного формату, було встановлено, що провідне місце у структурі їх навчальної мотивації посідають професійні та комунікативні мотиви. Професійна мотивація отримала найвищий середній бал (5,4), що свідчить про усвідомлення студентами значущості навчання для майбутньої фахової реалізації. Комунікативні мотиви (5,1 бала) також виявилися досить вираженими, що, ймовірно, пов'язано з недостатністю живого спілкування в умовах дистанційного освітнього процесу, яке компенсується внутрішньою потребою в соціальній взаємодії.

Помірний рівень вираженості продемонстрували мотиви уникнення (4,8 бала), мотиви творчої самореалізації (4,7 бала) та соціальні мотиви (4,6 бала). Це може свідчити про помірну тривожність у навчанні, прагнення реалізувати себе через творчі завдання та часткову орієнтацію на соціально значущу діяльність. Мотиви престижу (4,5 бала) та навчально-пізнавальні мотиви (4,3 бала) продемонстрували найнижчі показники в цій групі, що вказує на відносно

невисоку орієнтацію студентів на соціальний статус і менш виражений інтерес до змісту навчальної діяльності як такої.

Рис. 2.2.1. Порівняльні результати діагностики двох вибірок респондентів за показником мотивації до уникнення невдач

Відмітимо, що у студентів Криворізького фахового медичного коледжу, які навчаються в умовах традиційної офлайн-освіти, домінуючим компонентом мотиваційної сфери також виступають професійні мотиви, які досягли вищого показника серед усіх шкал (5,9 бала). Це свідчить про чітке усвідомлення студентами практичної значущості здобутої освіти та її безпосереднього зв'язку з майбутньою професійною діяльністю. Високі показники також виявлено за шкалами соціальних мотивів (5,3 бала) та навчально-пізнавальних мотивів (5,1 бала), що відображає спрямованість студентів на допомогу іншим, соціальну корисність своєї професії та інтерес до знань як до джерела компетентності.

Інші шкали в цій групі мали помірні або низькі значення: комунікативні мотиви (4,3 бала), мотиви престижу (4,1 бала), мотиви творчої самореалізації

(4,2 бала), мотиви уникнення (3,9 бала). Зниження комунікативної потреби порівняно з першою групою може пояснюватися тим, що безпосередня взаємодія з однолітками та викладачами у традиційному форматі навчання задовольняє цю потребу в достатній мірі. Низький рівень мотивів уникнення може свідчити про емоційну стійкість і менший страх неуспіху в навчальній діяльності.

Порівняльний аналіз результатів показав наявність певних відмінностей у мотиваційній структурі студентів, зумовлених форматом освітнього процесу. Студенти, які навчаються дистанційно, демонструють більш виражені комунікативні мотиви та вищий рівень мотивації уникнення, що може бути наслідком дефіциту соціальної взаємодії та підвищеної психологічної напруги. Натомість студенти офлайн-формату мають значно вищі показники навчальнопізнавальних і соціальних мотивів, що свідчить про глибшу залученість у зміст навчання та орієнтацію на суспільно значущу професійну діяльність. В обох групах провідною залишається професійна мотивація, однак її рівень вищий у студентів медичного коледжу, що, ймовірно, зумовлено прикладним характером їхньої фахової підготовки.

Аналіз результатів анкетування студентів першої групи (респонденти КДПУ, що навчаються за дистанційним форматом) “Діагностика факторів дистанційного навчання” показав, що лише 16 % студентів оцінили свій досвід дистанційного навчання як «позитивний» або «скоріше позитивний». Більшість респондентів (56 %) висловили нейтральне ставлення, а ще 28 % зазначили, що мають переважно негативні враження від дистанційного формату. Це свідчить про неоднозначне сприйняття онлайн-освіти та потребу в її удосконаленні з урахуванням студентського досвіду.

Серед основних труднощів, з якими зустрічаються респонденти, було виокремлено чотири позиції: 1) Труднощі в організації власного часу та

самодисципліни (72 %); 2) Відсутність живого спілкування з викладачами (64 %); 3) Складність розуміння навчального матеріалу без додаткових пояснень (52 %); 4) Втома та низька концентрація під час онлайн-занять (48 %).

Близько третини опитаних (32 %) відзначили технічні проблеми (нестабільний інтернет або застаріле обладнання) як значущий бар'єр у навчанні. На запитання щодо впливу дистанційного навчання на мотивацію більшість респондентів (60 %) зазначили, що відчували її зниження (у порівнянні зі шкільними роками де навчання було офлайн). Ще 24 % вказали на часткову втрату інтересу до навчального процесу. Лише 16 % студентів відповіли, що рівень їхньої мотивації залишився незмінним або навіть підвищився. Основними чинниками зниження мотивації студенти назвали ускладненість взаємодії з викладачами (68 %), нечітку організацію освітнього процесу (25 %) та перевантаженість самостійною роботою (40 %).

Водночас респонденти відзначили і ті ресурси, які допомагають їм зберігати мотивацію: це підтримка з боку окремих викладачів (36 %), можливість навчатися у зручному темпі (32 %), а також внутрішнє усвідомлення важливості освіти для майбутньої професійної реалізації (28 %). У відкритих відповідях студенти наголошували на потребі у більш гнучкому графіку занять, інтерактивних формах навчання та підвищенні якості зворотного зв'язку.

Загалом результати анкетування дозволяють зробити висновок про те, що студенти КДПУ, які навчалися за дистанційною формою, зіштовхнулися з низкою системних труднощів, які негативно вплинули на їхню навчальну мотивацію, але при цьому, частина з них має позитивний досвід у цьому питанні, що говорить про те, що ці фактори багато в чому залежать і від особистості самого студента. Найбільш уразливою сферою виявилася потреба у взаємодії та підтримці, що є критично важливою для здобувачів освіти юнацького віку.

2.3. Методичні рекомендації для підтримки мотивації студентів в умовах дистанційної освіти

Розробка рекомендацій для підвищення мотивації студентів у рамках дистанційної освіти є ключовим етапом дослідження, оскільки саме мотиваційний рівень здобувачів освіти визначає їхню активність, продуктивність і стійкість у навчальному процесі. Пошук ефективних підходів до підвищення мотивації стає все більш актуальним у зв'язку з масовим переходом на онлайн-формат, що вимагає від студентів більшої самостійності, здатності до саморегуляції та навичок організації власного часу. Дистанційне навчання створює нові виклики, які впливають на рівень зацікавленості студентів та потребують адаптації освітнього середовища, забезпечення технологічної та психологічної підтримки.

Мета розроблених рекомендацій полягає у створенні системи підходів і методик, що сприяють зростанню як зовнішньої, так і внутрішньої мотивації, особливо орієнтуючись на індивідуальні потреби студентів, їхню взаємодію з викладачами та колективом, а також наданням їм можливостей для розвитку професійних і особистих навичок. Впровадження цих рекомендацій сприятиме більш успішному адаптуванню студентів до дистанційного навчання, підвищенню рівня їхньої задоволеності освітнім процесом та підтримці їхньої активності й мотивації в умовах нових викликів.

Для підвищення мотивації студентів в умовах дистанційного навчання необхідно враховувати специфіку їхньої взаємодії з навчальним середовищем, де важливу роль відіграють соціальні, психологічні та технологічні аспекти. Насамперед, слід створити максимально комфортне освітнє середовище, що враховує індивідуальні потреби та забезпечує постійний зв'язок із викладачем і групою. Регулярне та активне спілкування, як під час занять, так і в

позанавчальний час, сприятиме формуванню відчуття залученості до колективу, що позитивно впливає на навчальну мотивацію. Платформи для онлайн-навчання повинні бути зручними та інтуїтивно зрозумілими, щоб зменшити стрес і витрати часу на освоєння технічних аспектів, забезпечивши студентам можливість зосередитись на змісті матеріалу [25]. Також важливо надавати студентам автономію у виборі тем і способів виконання завдань, що сприяє підвищенню внутрішньої мотивації та відповідальності за результати навчання. Наприклад, можна дозволяти студентам обирати теми проєктів, застосовуючи при цьому гнучкі методи оцінювання, які передбачають об'єктивну оцінку, засновану не тільки на фактичних знаннях, а й на їхньому практичному застосуванні. Такі підходи допомагають студентам відчувати, що їхня думка важлива, що підсилює інтерес до виконання завдань і розвиває навички самостійності.

Дистанційне навчання часто потребує організації самостійного навчального процесу, тому ефективним є впровадження програм розвитку навичок самоорганізації та тайм-менеджменту. Важливо надавати студентам інструменти для планування часу і відстеження своїх навчальних результатів, такі як календарі, нагадування, та рекомендації щодо структурування завдань. Викладачі можуть надавати студентам короткі інструкції та чек-листи для завдань, що допоможе покращити дисципліну і стимулюватиме завершення роботи у встановлені терміни [16]. Це дозволяє студентам чітко бачити прогрес та розуміти, що навчання є контрольованим процесом із досяжними проміжними результатами, що знижує рівень стресу.

Окрім того, важливим елементом підвищення мотивації є використання інтерактивних методів навчання, таких як віртуальні групові проєкти, обговорення в чатах або форумах, квестові завдання та ігрові елементи. Ці методи не лише роблять навчання більш цікавим, але й дозволяють відчувати себе частиною колективу, що мотивує студентів до активної участі у навчальному

процесі. Інтерактивність підтримує зосередженість на навчанні, підвищує рівень соціальної взаємодії і створює можливості для обміну досвідом [5].

Зрештою, особливу увагу слід приділити підтримці психоемоційного стану студентів. Дистанційне навчання може викликати почуття ізольованості, що негативно впливає на мотивацію. Викладачі можуть організовувати регулярні індивідуальні зустрічі, щоб надавати студентам зворотний зв'язок, відзначати їхні досягнення та надавати рекомендації для подальшого розвитку [33]. Система психологічної підтримки, яка передбачає доступ до консультацій з психологом, є важливим компонентом підтримки мотивації, особливо у періоди підвищеного навантаження чи особистих труднощів.

Психологічна підтримка також включає організацію тренінгів з розвитку стресостійкості та позитивного мислення, що допомагає студентам знижувати тривожність і зосереджуватися на досягненні навчальних цілей. Викладачі можуть заохочувати студентів обговорювати свої досягнення та труднощі у неформальній обстановці, наприклад, через щотижневі рефлексійні зустрічі або групові обговорення, де кожен учасник може поділитися своїм досвідом та отримати підтримку від колег. Такий підхід сприяє формуванню середовища довіри, у якому студенти відчуваються комфортно, що позитивно впливає на їхній емоційний стан і, відповідно, мотивацію до навчання [34]. Крім того, технологічна підтримка у вигляді надання доступу до якісних ресурсів, відеоматеріалів, інтерактивних підручників і симуляцій може значно полегшити процес засвоєння матеріалу та зробити його більш захопливим. Важливо забезпечити студентів не лише доступом до лекцій і навчальних матеріалів, а й інтерактивними платформами, які дозволяють проводити тестування, змагальні завдання, а також відеообговорення, де можна задавати питання та отримувати зворотний зв'язок у реальному часі. Використання

таких інструментів дозволяє створити середовище, яке максимально наближене до традиційного навчання, і підтримує активну взаємодію студентів з навчальним контентом [17].

Важливим є й індивідуальний підхід до кожного студента, який враховує різницю у мотиваційних установках та особистих цілях. Викладачі можуть проводити індивідуальні консультації, допомагаючи студентам сформулювати їхні особисті освітні цілі, узгоджувати навчальний план з їхніми потребами і мотивами, що дозволяє зробити процес навчання значущим для кожного учасника [7]. Також доцільно залучати студентів до планування курсових робіт, де вони можуть обирати теми, що їм дійсно цікаві, і пропонувати власні ідеї, що сприятиме підвищенню особистої відповідальності та зацікавленості [14].

В умовах сучасного освітнього середовища дистанційне навчання стало невід'ємною частиною процесу навчання, відкриваючи нові можливості для здобувачів освіти. Проте, на фоні зростаючої популярності онлайн-освіти, постає важлива проблема: як підтримати мотивацію учнів у віддаленому форматі навчання? Психолого-педагогічні методи, орієнтовані на створення ефективного навчального середовища, стають ключовими в цьому процесі. Успішність дистанційного навчання значною мірою залежить від здатності викладачів використовувати різноманітні методи, що враховують психологічні особливості здобувачів освіти, їхні інтереси та потреби.

Зміна традиційних форм навчання на дистанційні супроводжується новими викликами, такими як відчуження учнів, зниження рівня залученості та труднощі у самоорганізації. У цьому контексті важливо розробити стратегії, які сприяють формуванню внутрішньої мотивації, активізують навчальний процес та підтримують позитивний психологічний клімат. Використання психолого-педагогічних методів, таких як індивідуалізація навчання, позитивна психологічна підтримка, активне залучення в соціальне навчання та розвиток

критичного мислення, може суттєво підвищити ефективність дистанційного навчання.

Дослідження цієї теми має на меті не лише виявлення актуальних методів підтримки мотивації, але й створення рекомендацій для викладачів, які прагнуть забезпечити якісне навчання в умовах дистанційної освіти. Таким чином, увага до психологічних аспектів навчального процесу стане важливим кроком у підвищенні ефективності дистанційного навчання та досягненні успіху в освітньому середовищі.

Психолого-педагогічні методи підтримки мотивації в дистанційному навчанні набувають особливого значення в умовах віддаленого формату навчання, де здобувачі освіти можуть втрачати інтерес та ініціативу через брак безпосередньої взаємодії з викладачем і однолітками. Одним з важливих методів є створення середовища, що сприяє самоорганізації. Викладачі можуть заохочувати здобувачів освіти до розвитку навичок таймменеджменту та формування чіткого навчального розкладу, щоб підтримувати дисципліну та структуру. Наприклад, розробка індивідуальних планів роботи з етапами та дедлайнами надає здобувачам освіти відчуття контролю над навчальним процесом, що сприяє підвищенню мотивації [34]. Ще одним значущим методом є використання позитивної психології та створення підтримуючої атмосфери. Викладачі можуть здійснювати регулярний зворотний зв'язок, що включає не лише конструктивну критику, але й акцент на досягненнях та успіхах здобувачів освіти. Важливо підкреслювати їхні маленькі перемоги та досягнення, навіть якщо вони здаються незначними, адже це сприяє зміцненню віри у власні сили. Додатково, включення елементів ігрофікації, таких як бали, нагороди, рейтинги, може стимулювати інтерес до навчання, перетворюючи навчальний процес на захоплюючий виклик.

Методи саморефлексії також відіграють важливу роль у підтримці

мотивації. Наприклад, викладачі можуть пропонувати здобувачам освіти вести журнал успіхів, де ті зможуть записувати свої досягнення, емоції та враження від кожного етапу навчання. Це допомагає учасникам дистанційного навчання відстежувати свій прогрес, розуміти, які труднощі вони подолали, що формує почуття задоволеності від власної праці та підвищує внутрішню мотивацію [33]. Окрему увагу слід приділити соціальному аспекту дистанційного навчання, зокрема, розвитку групових активностей, таких як робота в малих групах та створення віртуальних спільнот. Викладачі можуть організовувати онлайн-дискусії, спільні проєкти чи інші форми взаємодії, щоб учасники навчання могли ділитися досвідом та підтримувати один одного. Соціальна взаємодія, хоч і віддалена, сприяє розвитку почуття спільноти, що є важливим мотиваційним фактором.

Психолого-педагогічні методи підтримки мотивації в дистанційному навчанні також включають інтеграцію мультимедійних технологій, що робить процес навчання різноманітнішим та доступнішим. Викладачі можуть використовувати відеоматеріали, інтерактивні презентації, веб-квести, що допомагає зробити навчання цікавим та динамічним. Інтерактивні формати матеріалів сприяють зануренню в тему, забезпечуючи більш активне залучення здобувачів освіти та підвищуючи їх мотивацію до освоєння нових знань [27]. Важливим аспектом підтримки мотивації в дистанційному навчанні є адаптація навчального контенту до індивідуальних потреб та інтересів здобувачів освіти. Викладачі можуть використовувати різні стратегії диференціації, щоб надати учням можливість обирати завдання відповідно до своїх уподобань та рівня підготовки. Це може включати вибір теми проєкту, формату виконання завдання чи навіть способу його презентації. Такий підхід не лише підвищує мотивацію, але й стимулює самостійність у навчанні, адже здобувачі освіти відчують відповідальність за свій вибір та результат [18]. Психологічна підтримка є ще одним важливим методом підвищення мотивації. Викладачі

можуть організовувати онлайн-сесії, на яких здобувачі освіти зможуть обговорювати свої переживання, труднощі та успіхи. Це не лише допомагає знизити стрес і тривогу, але й створює середовище довіри, де учасники навчання відчують підтримку. Запровадження елементів майндфулнесу, таких як релаксаційні техніки або короткі медитації під час занять, також може позитивно вплинути на загальний психологічний стан здобувачів освіти та підвищити їхню мотивацію.

Слід також звернути увагу на роль батьків у процесі дистанційного навчання. Викладачі можуть залучати батьків до освітнього процесу, пропонуючи їм рекомендації щодо підтримки дітей, створення комфортного навчального середовища вдома та забезпечення регулярного зворотного зв'язку. Взаємодія між батьками та викладачами може допомогти у формуванні єдиного освітнього простору, де всі учасники процесу будуть зацікавлені в успіху здобувачів освіти.

Крім того, важливо забезпечити різноманітність форм оцінювання знань. Використання нестандартних форм оцінювання, таких як портфоліо, проекти, самооцінка або взаємооцінка, може не лише підвищити мотивацію, але й сприяти розвитку критичного мислення та рефлексії у здобувачів освіти. Такі методи дозволяють учасникам навчання краще усвідомити свій прогрес і сфери, які потребують покращення, а також відчувати більшу відповідальність за результати своєї роботи [19]. Не менш важливим є створення умов для підтримки здорового способу життя. Викладачі можуть заохочувати здобувачів освіти до фізичної активності, організовуючи онлайн-уроки з фізичної культури або пропонуючи вправи для розслаблення під час навчання. Здоровий спосіб життя позитивно впливає на психоемоційний стан учнів, що, в свою чергу, сприяє підвищенню їхньої мотивації до навчання. Загалом, психологопедагогічні методи підтримки мотивації в дистанційному навчанні є

комплексними та багатограними [18]. Їх реалізація потребує співпраці всіх учасників освітнього процесу, включаючи викладачів, здобувачів освіти та їхніх батьків. Завдяки інноваційним підходам, індивідуалізації навчання та створенню підтримуючого середовища можна суттєво підвищити мотивацію здобувачів освіти та досягти успіху в умовах дистанційного навчання.

Крім зазначених вище методів, важливо впроваджувати стратегії, які сприяють розвитку критичного мислення та творчості у здобувачів освіти. Викладачі можуть використовувати проектне навчання, яке дозволяє учням працювати над реальними проблемами чи викликами, розробляючи інноваційні рішення. Це не лише активізує їхній інтерес до навчання, а й формує навички командної роботи, що є особливо важливим у сучасному світі. Проектна діяльність може включати дослідження, розробку презентацій, виготовлення відео або інші творчі завдання, що сприяють глибшому засвоєнню матеріалу [4]. Методи соціального навчання також можуть бути ефективними у підтримці мотивації. Викладачі можуть створювати платформи для обміну знаннями та досвідом між здобувачами освіти. Наприклад, організація вебінарів, де учні можуть ділитися своїми проектами, результатами досліджень або ідеями, сприяє формуванню колективної відповідальності та зацікавленості. Такі інтерактивні заходи не лише підвищують мотивацію, але й допомагають формувати навички публічного виступу та комунікації.

Необхідно також враховувати різноманітність стилів навчання у здобувачів освіти. Викладачі повинні прагнути використовувати мультимедійні ресурси, інтерактивні платформи та різноманітні формати навчальних матеріалів, які відповідають потребам кожного учня. Використання візуальних, аудіальних та практичних компонентів у навчанні допомагає залучити учнів з різними стилями сприйняття інформації, що позитивно впливає на їхню мотивацію [15]. Важливою складовою підтримки мотивації є також моніторинг та оцінювання прогресу здобувачів освіти. Викладачі можуть регулярно проводити

опитування та тестування, щоб визначити рівень знань та навичок учнів. Це дозволяє не лише вчасно виявити проблеми у навчанні, але й адаптувати навчальний процес відповідно до потреб кожного учня. Зворотний зв'язок має бути конструктивним, спонукаючи до подальшого розвитку та зростання [7]. Крім того, викладачі можуть організовувати регулярні онлайнконсультації, де здобувачі освіти можуть отримати відповіді на свої запитання та обговорити складні моменти. Це допомагає створити відчуття підтримки і доступності, що є важливим фактором у збереженні мотивації. Такі консультації також сприяють розвитку взаєморозуміння між учнями та викладачами, підвищуючи рівень довіри [14].

На завершення, важливо пам'ятати, що підтримка мотивації в дистанційному навчанні — це динамічний процес, який потребує постійної уваги та адаптації. Викладачі повинні бути готовими до змін і шукати нові підходи, що відповідають потребам здобувачів освіти. Відзначаючи їхні успіхи та надаючи підтримку в труднощах, викладачі можуть створити позитивне навчальне середовище, яке надихатиме учнів на досягнення нових висот у навчанні. Таким чином, психолого-педагогічні методи підтримки мотивації стають важливим інструментом у забезпеченні ефективності дистанційного навчання.

На завершення, варто наголосити на важливості регулярної оцінки рівня мотивації та задоволеності студентів дистанційним навчанням. Проведення періодичних опитувань і збору зворотного зв'язку дозволяє оперативно реагувати на зміни у мотиваційній сфері, коригувати освітній процес та розробляти індивідуальні рекомендації для покращення умов навчання. Це також допомагає підтримувати відкриту комунікацію між студентами та викладачами, де кожен студент відчуває, що його думка є важливою, і має змогу впливати на формування навчального середовища. Загалом, поєднання методів

підтримки автономності студентів, розвитку навичок саморегуляції, технологічної інтерактивності, соціальної взаємодії та психологічної підтримки дозволяє підвищити рівень мотивації студентів в умовах дистанційної освіти. Такий комплексний підхід створює оптимальні умови для розвитку внутрішньої мотивації та сприяє ефективності навчального процесу в дистанційному форматі.

Висновки до розділу 2.

У межах проведеного емпіричного дослідження було проаналізовано особливості мотиваційної сфери студентів, які здобувають освіту в умовах дистанційного та традиційного форматів навчання. Дослідження проводилося в рамках чотирьох взаємопов'язаних етапів, які передбачали підготовку, діагностику, інтпретацію статистичних даних та узагальнення результатів дослідження. Методичний інструментарій дослідження включав базові психодіагностичні методики: 1) Методику Т. Елерс «Діагностика мотивації до уникнення невдач» (для оцінки рівня захисної (уникаючої) мотивації в освітній діяльності); 2) Методику А. Реана і В. Якуніна «Вивчення мотивів навчальної діяльності студентів» (для виявлення провідних типів мотивів); 3) Авторську анкету «Діагностика факторів дистанційного навчання» (для аналізу інформації щодо труднощів дистанційного навчання та їх впливу на навчальну мотивацію студентів).

У результаті кількісно-якісного аналізу емпіричних даних було виявлено, що студенти КДПУ частіше демонструють високий рівень мотивації до уникнення невдач (56 %), підвищену тривожність та потребу в соціальній взаємодії, що супроводжується зниженими пізнавальними мотивами. Натомість студенти медичного коледжу характеризуються переважанням середнього і низького рівнів мотивації до уникнення невдач (72 %) та вищими показниками навчально-пізнавальної, соціальної й професійної мотивації, що вказує на більшу залученість у зміст навчальної діяльності.

У цілому, результати діагностичного дослідження засвідчили, що форма організації освітнього процесу є важливим чинником, який суттєво впливає на структуру, рівень та якість навчальної мотивації студентів. Дистанційна форма навчання виявилася чинником, що підвищує тривожність, знижує пізнавальний інтерес та ускладнює підтримку сталого навчального ритму.

Водночас професійна спрямованість та соціальні цінності залишаються стабілізуючим мотиваційним чинником для обох вибірок респондентів.

ВИСНОВКИ

Отже, наша бакалаврська робота мала на меті вивчити специфіку мотиваційної сфери сучасних студентів в умовах дистанційної освіти. Актуальність дослідження підтверджується значними змінами в освітньому процесі, які відбулися внаслідок впровадження дистанційних технологій навчання, що особливо загострилися під час пандемії COVID-19 та в умовах війни в Україні. Під час дослідження було проаналізовано теоретичні підходи до вивчення мотиваційної сфери студентів в освітній психології, особливості впливу дистанційного навчання на мотивацію, а також виявлено основні чинники, які на неї впливають.

Аналіз теоретичних джерел показав, що мотивація є провідним чинником, який визначає ефективність навчального процесу, особливо в умовах дистанційної освіти, де значну роль відіграють самостійність, самодисципліна та внутрішні стимули до навчання. У дистанційному форматі студенти стикаються з низкою психологічних труднощів, зокрема зниженням рівня залученості, браком живої комунікації, технічними бар'єрами та потребою у високому рівні саморегуляції. У працях вітчизняних і зарубіжних дослідників наголошується на багатокomпонентності мотиваційної сфери та її змінюваності залежно від умов освітнього середовища. Зокрема, підкреслюється важливість готовності до самостійного навчання, ролі інформаційно-комунікаційних технологій, підтримки рефлексії та зворотного зв'язку. Отже, мотивація в умовах дистанційного навчання виступає складним і багатовимірним психолого-педагогічним явищем, що потребує подальшого всебічного емпіричного вивчення.

Результати проведеного емпіричного дослідження підтвердили основні позиції теоретичного аналізу. У результаті кількісно-якісного аналізу діагностичних даних за методикою Т. Елерс було встановлено, що студенти

КДПУ значно частіше демонструють високий та надто високий рівень мотивації до уникнення невдач (56 %), що може свідчити про підвищену тривожність і схильність до унікальної поведінки в умовах дистанційного навчання. Натомість серед студентів медичного коледжу переважають середній і низький рівні цієї мотивації (72 %), що вказує на більш адаптивний стиль навчальної поведінки.

Результати методики А.А. Реана і В.А. Якуніна виявили якісні відмінності у структурі навчальної мотивації. Студенти

КДПУ

продемонстрували високі показники за шкалами професійних мотивів (5,4 бала) та комунікативних мотивів (5,1 бала), але нижчі — за шкалами навчально-пізнавальної мотивації (4,3 бала) та мотивів творчої самореалізації (4,7 бала). Натомість студенти медичного коледжу мали вищі значення за навчально-пізнавальними (5,1 бала), соціальними (5,3 бала) та професійними мотивами (5,9 бала), що свідчить про глибшу залученість до змісту навчання та усвідомлення його соціальної значущості.

Дані онлайн-анкетування підтвердили виявлені тенденції. Студенти КДПУ вказували на труднощі з самодисципліною, відсутність комунікації з викладачами, втрату мотивації та зниження інтересу до навчання. Близько 60 % респондентів з цієї групи зазначили, що їхня мотивація знизилася в умовах дистанційного формату. Разом із тим, студенти відзначали окремі ресурси підтримки мотивації — зручний графік, підтримку окремих викладачів та орієнтацію на професійну підготовку.

З урахуванням отриманих результатів були розроблені практичні рекомендації для підвищення мотивації студентів в дистанційному навчанні. Ці рекомендації можуть бути використані викладачами та освітніми закладами для розробки ефективних стратегій стимулювання навчальної мотивації, що сприятиме підвищенню успішності студентів. Зокрема, акцентовано на

необхідності впровадження психолого-педагогічних методів підтримки мотивації, враховуючи специфіку дистанційного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баранова І. В., Ільюк І. А., Постовітенко К. П. Мотивація до навчання – запорука ефективності сучасної медичної освіти. Медична освіта. 2019. № 2. С. 55-60.
2. Болотнікова І. В., Панасенко Н.М. Особливості розвитку мотиваційних та пізнавальних компонентів професійного становлення особистості. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том V. Випуск 11. 10 с.
3. Бондар Л. В. Особливості мотивації навчальної діяльності студентів – майбутніх практичних психологів. Вісник Національного авіаційного університету. 2017. № 10. С. 5-10.
4. Бугера М. Дистанційне навчання як чинник навчальної мотивації студентів в умовах карантину. Освіта і наука. № 1. 2021. С. 123-126.
5. Буленок С.М., Коваленко Л. В. Психологічні та педагогічні особливості дистанційного навчання. Дистанційне навчання в глобалізованому світі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. С. 11-13.
6. Буценко О. В. Порівняльний аналіз історії емпіричних соціальних досліджень у Західній Європі та США. Соціологічні науки. № 8. 2017. С. 55-57.
7. Головська І. , Лазоренко Т. , Чернєва Т. Мотивація навчання студентів в умовах дистанційного навчання. Габітус. 2020. Вип. 17. С. 57-61.
8. Головська І. Г. Психологічні особливості розвитку мотивації навчання студентів в умовах дистанційного навчання. Актуальні проблеми сучасної психології : матеріали ІІ Всеукраїнської наукової інтернетконференції 15 жовтня 2021. Одеса, 2021. С. 226-233.

9. Головська І. Г., Лазоренко Т.М., Мотивація навчання студентів в умовах дистанційного навчання. *Психологія Особистості*. № 5. 2017. С. 57-61.
10. Грузинська І. Комунікативна депривація в умовах дистанційного навчання студентів. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. № 12. 2022. С. 31-39.
11. Данилов О. Вирішення проблеми відсутності мотивації до навчання в учнів при дистанційному навчанні. *Педагогіка вищої школи*. 2016. № 1 (4). С. 35–38.
12. Дзюбко Л. В., Гриценко Л. І. Мотивація навчальної діяльності як психолого-педагогічна проблема. *Психолінгвістика*. 2009. Вип. 4. С.3343. Декерс Л. Мотивація. Теорія і практика : розширений курс (переклад з англ. Д.Ю. Кралічкін). М.: Гросс Медіа, 2017. 637 с.
13. Дистанційне навчання: психологічні засади : монографія / М. Л. Смульсон, Ю. І. Машбиць, М. І. Жалдак та ін.; за ред. М. Л. Смульсон. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. 240 с.
14. Дробот О. В. Мотивація студентів до дистанційного навчання в умовах пандемії. *Психологія та соціальна робота* 1 (51). 2020. С. 69-85.
15. Єсіпова О. Дослідження мотивації майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю. *Освітологічний дискурс*. 2019. № 3-4 (26-27) С. 121-129.
16. Захарко О. Внутрішня мотивація як психологічний феномен. *Соціогуманітарні проблеми людини. Психологічне здоров'я особи і суспільства*. № 3. С.143-149.
17. Зінченко О. Психологічні умови ефективності дистанційного навчання під час війни. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 13. 2022. С. 71-77.

18. Карташова Л., Гуржій А., Зайчук В. Цифровий близнюк закладу освіти як потреба в організації дистанційного навчання: інноваційні рішення. Матеріали науково-практичної конференції (Житомир). Житомир, 2020. 132 с.
19. Клибанівська Т. М. Мотивація як детермінанта навчальної діяльності студентів вищих закладів освіти. Наука і освіта. 2015. № 10. С.61-68.
20. Коваленко Н. П., Боброва Н. О., Ганчо О. В., Зачепило С. В. Мотивація студентів як запорука успішного професійного розвитку. Медична освіта. № 3 (88). 2020. С. 43-48.
21. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Копаниця О.В., Малхазов О.Р. Збірник методик для діагностики психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до діяльності у складі миротворчих підрозділів: Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2011. 281 с.
22. Красюк Ю. М. Проблеми мотивації навчальної діяльності студентів: дистанційної форми навчання. Київ, 2018. 234 с.
23. Кучеренко Н. Дистанційне навчання як виклик сучасної університетської освіти: філософсько-правовий вимір. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2018. № 906. С. 34-40.
24. Ляшенко І. В. Розвиток мотивації студентів до дистанційного навчання у вищій школі. Освітологічний дискурс. 2015. № 1 (9). С. 150-157.
25. Лукіна Т. О. Технологія розробки анкет для моніторингових досліджень освітніх проблем. Миколаїв : ОППО. 2012. 32 с.

26. Мироненко Н., Пуляк О. Сугестивна технологія як засіб мотивації студентів до освітньої діяльності в умовах дистанційного навчання. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. № 208. 2023. С. 187-192.
27. Москалюк М., Москалюк. Н. Підвищення мотивації студентів в умовах дистанційного навчання під час військових дій. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. № 60. 2022. С. 118125.
28. Ржевська-Штефан З. Особливості мотивації студентів-першокурсників в умовах дистанційного карантинного навчання. Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2021. С. 80-89.
29. Пахомова Н.Г. Мотивація як основа формування інтегративних знань у процесі професійної підготовки. Психологія і особистість. 2017. №1(11). С.223–236.
30. Пашко О. Навчання дорослих: виклики, специфіка, інтерактивні методи. Український досвід в регіональному економічному розвитку. Львів : Галицька видавнича спілка. 2013. 108 с.
31. Психологічна діагностика мотивації особистості до навчання в умовах інформаційного суспільства : монографія / Н. В. Пророк, Л. О. Кондратенко, Л. М. Манилова та ін. ; за ред. Н. В. Пророк. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 131 с.
32. Ржевська-Штефан З. Особливості учбової мотивації студентів в умовах дистанційного навчання. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2021. С. 151-156.
33. Сікорський П. Моделювання нових навчальних технологій у закладах вищої осві-ти: монографія. 2020. Львів: СПОЛОМ. 228 с.

34. Сікорський П., Красильников Н. Формування мотивації студентів до навчання у закладах професійної освіти під час дистанційного навчання. Вища Освіта України. № 1. 2024. С. 178-184.
35. Тригуб, І. П. Мотивація студентів як один з основних факторів успішної професійної підготовки. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2018. № 48, с. 315-318.
36. Чумак М.М. Проблеми дистанційної освіти. Сучасна наука: стан, проблеми перспективи. Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції (14 – 15 квітня 2020 року м. Старобільськ). Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2020. С.91-93.
37. Юрій Р. , Богута В., Нагорняк С. Ефективність дистанційної освіти в умовах війни. Перспективи та інновації науки. № 8 (13). 2022. С. 339-345.
38. Garip G., Seneviratne S. R., Iacovou S. Learners' perceptions and experiences of studying psychology online. Journal of Computers in Education. № 7. 2020. 553-573.
39. Hood B. Online 'Happiness' Classes Might Work Better Than You Think Wired. 2021. 124 p.
40. Kaspar K., Burtaniak,K., R  th,M. Online learning during the Covid-19 pandemic: How university students' perceptions, engagement, and performance are related to their personal characteristics. Current Psychology, 2024. 43, 1671116730.
41. Kurban Alteshehr K., Acar S., Sahin A., Taban F. The impact of distance learning on the psychology and learning of university students during the Covid19 pandemic. ResearchGate. 2023. P. 126-129.
42. Lu Q., Rameli M. R. How Academic Self-Efficacy Influences Online Learning Engagement: The Mediating Role of Boredom. International Journal of Interactive Mobile Technologies (iJIM), 2023. 17 (24). P. 15-135.

Анкета «Фактори дистанційного навчання»

Блок 1. Загальна інформація (необов'язково для ідентифікації особи) 1.

Вкажіть, будь ласка, свій вік _____

2. Вкажіть форму вашого навчання (оберіть один з варіантів):

- Повністю дистанційна
- Змішана (частково онлайн, частково офлайн)
- Переважно офлайн

3. На якому курсі ви навчаєтесь? _____ Блок 2.

Досвід дистанційного навчання

4. Як ви оцінюєте свій досвід дистанційного навчання?

- Дуже позитивно
- Скоріше позитивно
- Нейтрально
- Скоріше негативно
- Дуже негативно

5. Які труднощі ви найчастіше відчували під час дистанційного навчання?

(можна обрати кілька варіантів)

- Відсутність живого спілкування з викладачами
- Відсутність підтримки з боку однокурсників / однокласників
- Проблеми з інтернетом або технікою
- Незрозумілість завдань або навчального матеріалу
- Важко організувати себе і час
- Втома, низька концентрація
- Інше (вкажіть)

6. Який із перелічених факторів був для вас найбільш проблемним у дистанційному навчанні? Чому? _____

Блок 3. Навчальна мотивація

7. Чи помітили ви зміни у своєму ставленні до навчання під час дистанційного формату?
- Так, стало цікавіше вчитися
 - Так, стало менш цікаво
 - Не помітив/ла змін
8. Чи відчували ви зниження мотивації до навчання в період дистанційного навчання (у порівнянні з навчанням офлайн у школі)?
- Так, значно
 - Так, частково
 - Ні, мотивація не змінилася
 - Навпаки, мотивація зросла
9. Що найбільше впливає на вашу мотивацію до навчання під час дистанційного навчання?
- Підтримка з боку викладачів
 - Рівень організації занять
 - Зворотний зв'язок і оцінювання
 - Власна відповідальність і самодисципліна
 - Можливість навчатися у зручному темпі
 - Відсутність контролю й дисципліни
 - Інше (вказіть)
10. Чи відчували ви бажання повністю припинити навчання або «відключитися» від навчального процесу під час дистанційного періоду?
- Так
 - Іноді
 - Ні

Блок 4. Ресурси та підтримка

11.Що допомагає вам зберігати мотивацію до навчання в умовах дистанційного формату? (відкрите питання)

12.Які зміни, на вашу думку, могли б покращити вашу мотивацію в умовах дистанційного навчання? (відкрите питання)
